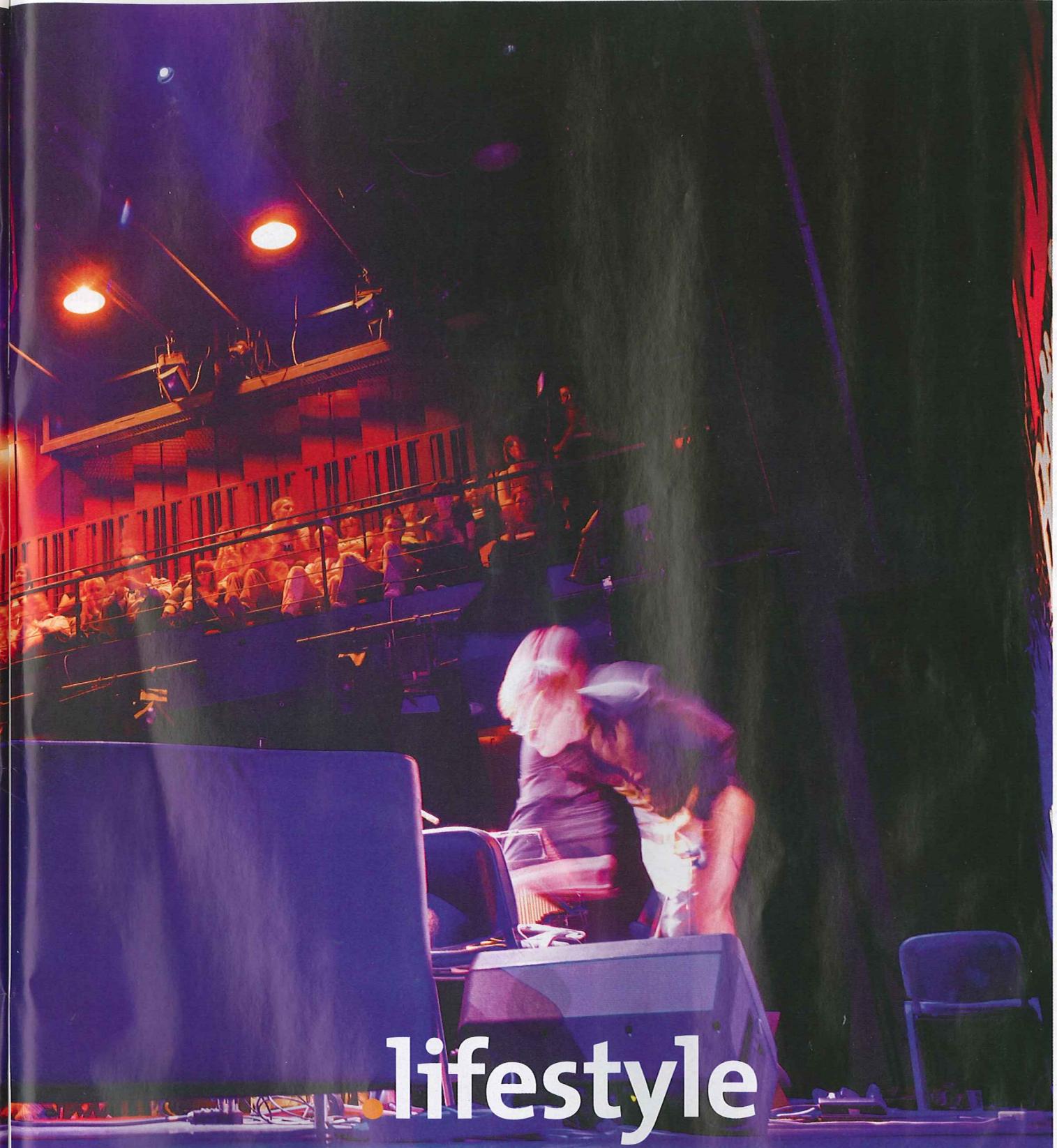

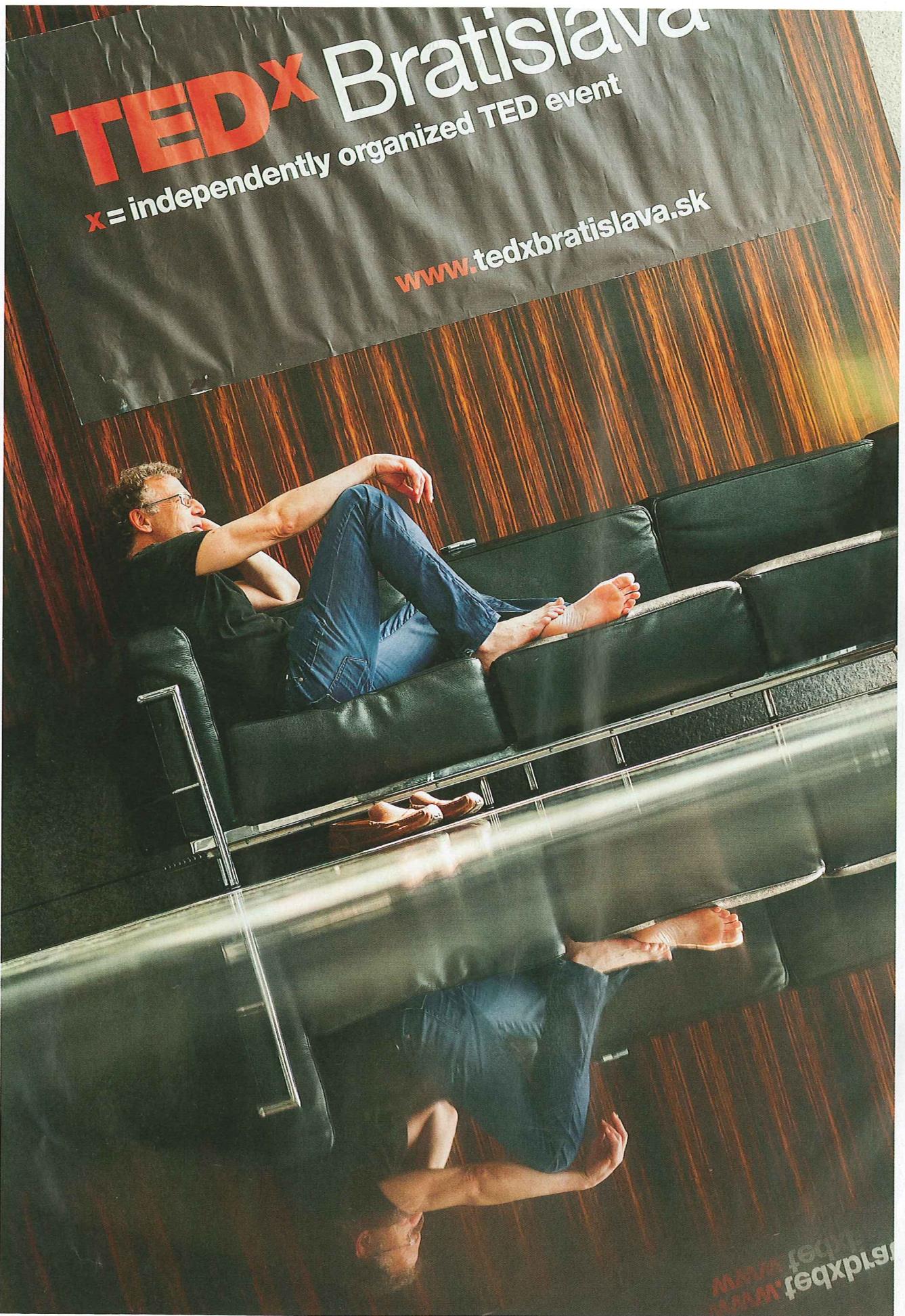
Pred nabitou sálou účastníkov TEDxBratislava v Heineken Tower Stage hrá multižánrový hudobník Stroon alias Dalibor Kocián.

ELENA AKÁCSOVÁ

lifestyle Myslenie je v móde

Minulé storočie patrilo básnikom, toto patrí športovcom, to budúce bude patriť mysliteľom. Tak nejako sa zamýšľal Štěpán vo filme *Jak svět přichází o básníky* a ani netušil, ako blízko bol k pravde.

23. týždeň • 4. júna 2012

foto Tomáš Pospíšil

68

Odchovanec slovenského školstva, nudných korporátnych schôdzí a odborných seminárov len ľahko pochopí, čo sa tam deje. Pamätník komunistických a odborárskych zjazdov nepochopí asi vôbec. Ako je možné, že ľudia sú ochotní stráviť celý boží deň v prednáškovej sále na dvojhodinových blokoch zložených z rečníkov a viďať a nielenže neuvažovať o tom, ako sa potichu vyparíť do bufetu či do blízkeho nákupného centra, ale naopak, večer so žiariacimi očami ľutovať, že to netrvalo dlhšie a hned v noci písat oslavné blogy, tweety a statusy? Ako je možné, že na to obetujú volnú sobotu a sú ochotní si za to celkom slušne zaplatiť, alebo, keď už je vypredané, odpracovať si možnosť byť pri tom ako dobrovoľník? To vyzerá ako malý zázrak. A predsa sa to deje, v Bratislave, Prievidzi, Prahe, Brne, Hradci Králové a v stovkách ďalších miest po celom svete, v Ázii aj v Afrike. Volá sa to TEDxNiekde. Pred týždňom sa uskutočnila už treťa konferencia TEDxBratislava. V Košiciach sa bude konať tento víkend 9. júna.

gladwell, Starck, Gates, Jobs aj Clinton

Všetko sa to začalo v Kalifornii v roku 1984, kde zorganizovali prvú, a nie veľmi úspešnú štvordňovú konferenciu TED (technology, entertainment, dizajn). Úspech príšiel až po druhej v roku 1990 a skutočný rozmach nastal po roku 2001, keď pôvodný zakladateľ Richard Saul Wurman odovzdal žezlo mediálnemu podnikateľovi Chrisovi Andesonovi. Dnes je z TED-u mohutný prosperujúci podnik s množstvom bočných aktivít, ktorých hlavným mottom je podpora „myšlienok hodných šírenia“. Na jeho konferencie pozývajú ľudí, ktorí ovplyvňujú svet svojimi myšlienkami a činmi, aby postojáčky, bez prekážajúceho rečníckeho pultika, predniesli osemnásť minút trvajúcu reč. Sú to vedci, dizajnéri, programátori, spisovatelia, hudobníci, športovci, podnikatelia, politici, kazatelia, zabávači, ľudia s inšpiratívnymi príbehmi. Ich prednášky sú prístupné na internetovej adrese ted.com, mnogé vďaka dobrovoľníkom z celého sveta sú ošetrované titulkami a interaktívny prekladom do 85 rôznych jazykov. Aj do slovenčiny. Mimochodom, tohtoročná konferencia TED už prebehla na prelome februára a marca, ale ak by ste mali ambície zúčastiť sa osobne na druhej výročnej konferencii TEDGlobal, ktorá sa koná bližšie, v Edinburgu, tak máte ešte šancu. S podtitulom Radical Openness čiže Radikálna otvorenosť sa bude konať 25. až 29. júna 2012. Účastnícky poplatok je 6 000 dolárov. Budúcoročný TED v Kalifornii podrážel na 7 200 dolárov.

zažiť tú atmosféru doma

Nie každý má na vstupné a na cestu do Kalifornie či Škótska a nie každému stačí vidieť všetky tie vystúpenia len na internete. Každý by však rád zažil podobnú inšpiratívnu atmosféru, v pravom slova zmysle intelektuálnu zábavu a súznenie rečníkov s účastníkmi, ktoré z videa priam sála. Práve to bolo v roku 2009 podnetom na vznik podobných podujatí s indexom x, TEDx. Akákoľvek skupina záujemcov si môže, pravda, ak splní prísné franšízové podmienky TED-u, zorganizovať vlastnú akciu na svojej škole, v klube, v meste, alebo v práci, svoj vlastný TEDx si organizujú aj ľudia v NASA. Dohromady je ich vo svete cca 3 000 a ten počet stále rastie. Môže ísť len o premetanie videí z TED-u, alebo si organizátori môžu prizvať svojich rečníkov, domáčich i zahraničných, všetko podľa vlastných možností a schopností.

Bratislavskí organizátori sú šikovní a schopní, takže sa im už trećikrát podarilo namieať dobre odsýpajúcu zmesku videí a živých rečníkov, vedecov, informácií, umenia, osobných príbehov, aktivizmu aj humoru. Silné a výnimočné príbehy s ponaučením v ľuďoch vždy rezonujú najviac, to vedia nielen v komerčných televíziah. Životná skúsenosť Petra Káčera, dnešného štatutára a správcu Nadácie TA3, ktorý napriek mozgovej obrne išiel za svojim snom a stal sa predavačom áut, ľudí doslova pri potlesku vystrelila zo stoličiek. Ale na rozdiel od lepkavých televíznych happyendov à la Vilo Rozboril tento

Možnosť počuť medzi prvými zaujímavú myšlienku robí z poslucháčov spolutvorcov.

príbeh sa nekončí tak, že ľudia by s hraným nadšením kupovali autá od ľahko fyzicky postihnutého človeka. Ponaučením z tohto príbehu teda nie je len veta, že človek by mal ísť za svojím snom napriek všetkým prekážkam, ale najmä pokora, s akou Peter Káčer prijal poznanie, kde sú jeho reálne limity.

Najväčšou zahraničnou hviezdom podujatia bol nepochybne Leonard Mlodinow, vedec, scenárista Star Treku: Novej generácie a McGyvera a tiež spoluautor knihy Veľký plán (The Grand Design), ktorú napísal so Stephenom Hawkingom. Ale možno ešte viac ako on zaujal Michal Cifra, ktorý sa zaoberá elektromagnetickými poliami živých organizmov, šestnásťročný šéfredaktor portálu student24.sk Jaroslav Dodok, ktorý by rád dospelých presvedčil, že mladosť nerovna sa nezodpovednosť a nezáujem. Alebo čitateľom .týždňa nie neznáma holandská fotografka Illah van Oijen či ekonóm Juraj Karpiš, ktorý dal účastníkom konferencie na výber, či chcú počúvať prednášku o eure, alebo o jeho záľube – potápaní na jeden nádych. Keď už spomínám .týždňu blízkych rečníkov, nemôžeme obísť ani nášho kolegu Martina Možiša. Pre účastníkov pripravil vedomostný kvíz, ktorý bol súčasťou rôznych sprievodných akcií počas prestávok.

spolu tvoríme svet

Bez ohľadu na to, čo domáci i zahraniční hostia prednášali, najväčším zážitkom bola pre všetkých možnosť stretnúť sa s nimi osobne a porozprávať sa počas prestávok pri bufetových stoloch. Väčšina z nich tam bola k dispozícii po celý čas, volne sa presúvali od skupinky ku skupinke, neúnavne a s úsmievom diskutovali s každým, kto sa pristavil. Napokon, to je hlavným cieľom tohto podujatia – vyjsť zo svojho uzavretého profesionálneho i súkromného kruhu a poznávať ľudí, ktorých by ste inak nestretli. Myšlienky sa veselo a voľne šírili a narážali na seba, niektoré hŕadam padli aj na úrodnú pôdu.

Aj keď výber premietaných videí bol v Bratislave urobený dobre a zahraniční hostia boli hviezdní, aj tak nie je prekvapením, že účastníkov vždy najviac zo všetkého oslovia svojím nadšením a zanietením relatívne neznámi domáci rečníci. Akoby tá možnosť, počuť medzi prvými na svete nový príbeh, nový vedecový poznatok, byť svedkom nového umelleckého počinu, robila z poslucháčov tak trochu spolutvorcov. Aspoň to tvrdí Julianne Wurm, organizátorka TEDxEast v New Yorku, ktorá obišla a skúmala lokálne konferencie v sedemnásťich rôznych krajinách vrátane Kolumbie a Kene. Podľa nej tieto podujatia vzbudzujú v účastníkoch dojem intelektuálneho a emocionálneho pozdvihnutia. Nehovoriac o tom, že sa z lokálnej záležitosti môže stať globálna, pretože vždy je tu možnosť, že reč neznámeho domáceho spikra sa dostane na stránku materinského TED-u a tam sa preslávi. Trochu to začína pripomínať televíznu šou American Idol. Pre budúci ročník TED-u organizátori začali hľadať polovicu nových rečníkov práve prostredníctvom lokálnych podujatí, zatiaľ iba zo 14 vopred vybraných miest, a ľudia z celého sveta za nich môžu hlasovať.

Nie je to zas až také prekvapivé, že materská konferencia TED hľadá neopozenané tváre, pretože na americkom kontinente ich začína byť nedostatok a o tých pára najlep-

sích sa trhajú rôzne konferencie, založené na podobnom princípe. Sú to napríklad Aspen Idea Festival, PopTech, BIL, FOO Camp, the Clinton Global Initiative, Solve for X, the Feast, Do Lectures, the 99 % Conference či Techonomy. Aj samotný zakladateľ TED-u, ktorý má na svojho nástupcu ľahké srdce, si založil vlastnú WWW conference. TED však stále hrá medzi „myšlienkovými“ konferenciami prvé husle.

Kto vie, kam tento nedostatok rečníkov na americkom kontinente povedie. Či k postupnému útlmu takýchto podujatí, alebo k hľadaniu nových zaujímavých ľudí trebárs aj u nás. V každom prípade, myšlienka sa rozšírila a ujala, a množstvo zaujímavých stretnutí a ešte zaujímavejších nápadov, ktoré spôsobili, nám už nikto nezoberie. Ja ich mám plný blok a už som niektoré poslala ďalej.

Najväčšia zahraničná hviezda TEDxBratislava Leonard Mlodinow, vedec a scenárista Star Treku, cez prestávku vo foyeri, sobota 26. 5. 2012.